

Fra: mogens christoffersen [<mailto:mogens@gammelholms.net>]

Sendt: 9. januar 2020 12:31

Til: Folketingets Oplysning <Folketinget@ft.dk>

Emne: Til Retsudvalget fra privat borger gerne offentliggjort på hjemmesiden mv

Forsvar demokratiet (åbent brev til Folketinget)

For et par tusinde år siden beordrede en romersk kejser, at befolkningerne skulle skrives i mandtal. For statsmagten var det afgørende vigtigt at få denne viden for dels at kunne stille en hær, dels for at kunne udskrive skatter. Når politikere i et ellers velorganiseret land som Danmark, har sat dele af skattevæsenet ud af funktion, må det vække undren. Det er vigtigt for sammenhængskraften, at alle betaler den skat, de skal, for at vi føler, at alting går retfærdigt til.

Ifølge Grønnegaard Christensen er en del af forklaringen på skattevæsenets nedtur, at politikerne har fået dårlig rådgivning af private rådgivningsfirmaer. En anden forklaring er, at de folk i skattevæsenet, der har indsigt i forholdene, ikke har deltaget i debatten. En tredje del af forklaringen er, at skiftende regeringer har flyttet rundt på skattevæsenet, og hver gang mistet dygtige medarbejdere, der ikke kunne erstattes. Det tager nogle få måneder at ødelægge, hvad det har kostet måske fem eller ti år at bygge op.

Disse ødelæggelser har ramt andre vitale dele af et ellers velfungerende demokratisk samfund. Det danske demokrati er afhængig af, at beslutningstagere og vælgerbefolkningen blive grundigt og omhyggeligt oplyst om konsekvenser af politiske beslutninger. Uafhængige domstole, upoliticeret anklagemyndighed, rigsrevisionen, Folketingets Ombudsmand, Nationalbanken, Klimarådet, Det Økonomiske Råd osv. er alle uafhængige af regeringen og uafhængige af politisk pression, og de kan indenfor deres område oplyse befolkningen om konsekvenser af politiske beslutninger - uden at være underkastet et hensyn til ministerbetjening. En lang række statslige virksomheder og styrelser fungerer på denne måde med et vist 'armslængde princip', og er derfor ikke underkastet de daglige politiske udsving.

Svækkelsen af Miljøstyrelsen illustrerer dette problem tydeligt. Ida Auken udtrykte det således: "Miljøpolitik kræver en stor styrelse med erfarne uafhængige fagfolk. Miljøområdet er teknisk svært. Der er så meget faglighed, som ikke kan diskuteres politisk. Et stof bliver jo ikke mindre giftigt af, at man forhandler om det. Det har været unikt for Miljøministeriet, at en bred skare af fagligheder har kunne give dygtig rådgivning til en minister, der så kan træffe politiske beslutninger med fagligheden liggende foran sig, siger Ida Auken.

Men miljøstyrelsen blev ændret med omstruktureringer og masseafskedigelser gennem udflytningerne.

Offentligt ansattes ytringsfrihed

Det svækker den demokratiske samtale, hvis oppositionen også mangler viden og indsigt. Det kan ske, hvis de grupper i samfundet, der har viden og indsigt, undlader at deltage i den politiske debat om vigtige beslutninger. Det er afgørende for den demokratiske beslutningsproces, at offentligt ansatte udtrykker deres personlige mening. Ofte har offentligt ansatte en viden, der netop kan kvalificere debatten inden for deres fagområde.

Folketingets ombudsmand har beskrevet dette således:

"Offentligt ansatte har en udstrakt ytringsfrihed. Det betyder, at de på egne vegne kan deltage i den offentlige debat og fremføre personlige meninger og synspunkter.

Det gælder også, når man som offentligt ansat udtaler sig kritisk om ens eget arbejdsområde. Men beskyttelsen gælder ikke, når man udtaler sig på myndighedens vegne. Her er det ledelsen, som beslutter, hvem der må udtale sig, og hvad de må sige.

Offentligt ansatte er desuden – ligesom alle andre borgere – underlagt visse begrænsninger i deres ytringsfrihed.

Det er vigtigt at kende disse begrænsninger og dermed rammerne for offentligt ansattes ytringsfrihed. Krænkelser af ytringsfriheden for offentligt ansatte går ud over både den enkelte ansatte og offentlighedens viden om de reelle forhold i myndighederne.”

Man skal kunne stole på, at der ikke sker en politisk censur. Det er af vital betydning for et velfungerende demokrati, at vidensinstitutioner som universiteter, og andre forskningsinstitutioner kan fungere uden politisk styring af hvilke emner, der må underkastes en grundig behandling.

Enhver regering må slås for sin egen overlevelse og ofte vil regeringer, der føler sig trængte, være tilbøjelige til at gå efter deres kritikere eller undergrave og lukke de institutioner, som optræder kritisk eller fremkommer med alternative løsninger på samfundets udfordringer.

Det kræver selvtillid og en tro på, at ens egne argumenter kan virke overbevisende. En regering, der ikke har denne selvtillid, reagerer med magtbrynde, som den tidligere chefredaktør for Politiken, Herbert Pundik udtrykte det i sine erindringer.

Da Liberal Alliance for eksempel foreslog at svække eller lukke et videncenter som KVINFO, så skyldes det manglende tro på, at ens egne argumenter holder. En regering vil altid stå overfor valget: skal man argumentere for sine beslutninger, eller skal man underminere kritiske synspunkter ved at svække de tænketanke, lobbyvirksomheder, eller uafhængige statslige virksomheder, der netop er sat i verden, fordi de skal kunne fremkomme med kritik og selvstændige løsningsforslag uafhængigt af den til enhver tid siddende regering. Når argumenterne slipper op, går man efter manden i stedet for bolden.

Med de to foregående Venstre ledede regeringer er der nu også introduceret en ny trussel i dansk politik. Truslen om nedlæggelse eller flytning, hvor næsten alle medarbejderne skal udskiftes og den statslige virksomhed skal finde nye medarbejdere fx ved hjælp af udenlandsk arbejdskraft. Svækkelsen af de statslige virksomheder indskrænker det politiske og økonomiske råderum, der ellers skulle bruges til på kort og langt sigt at hæve befolkningens velfærd. Ødelæggelserne under de forrige Venstreledede regeringer har været kolossale.

Demokratiet sat under pres

Folketingets Ombudsmand er blevet skabt for et halvt hundrede år siden for at sikre Grundlovens frihedsrettigheder overfor den offentlige forvaltning, også i sager der har stor politisk bevågenhed. Dansk Folkepartis tidligere folketingsmedlem Martin Henriksen mente, at den tidligere ombudsmand Jørgen Steen Sørensen tog parti for venstrefløjen i sagen om de såkaldte barnebrude.

Det var alligevel overraskende, da talsmænd for den forrige regering fremkom med et forslag om at svække Folketingets ombudsmand. Søren Gade (V), Mette Abildgaard (K) og Leif Mikkelsen (LA), skriver: "Partierne (V, LA og K, red.) noterer sig med glæde, at der i Folketinget er en stigende forståelse af og en bred opbakning til en bedre balance i placeringen af statslige arbejdspladser. Vi finder det naturligt, at Folketinget i lighed med de statslige myndigheder overvejer, at placere dele af Folketingets institutioner uden for de større byområder."

Folketingets institutioner, som de daværende regeringspartier forestillede sig at udflytte, er Folketingets Ombudsmand, Rigsrevisionen og Statsrevisorernes sekretariat. Alle disse institutioner har til opgave at undersøge og vurdere Folketingets arbejde og beslutninger.

Og det er en overordentligt dårlig ide at flytte de "vagthunde" langt væk fra dem, de skal kontrollere, lyder kritikken fra blandt andet Alternativets politiske leder Uffe Elbæk.

- Denne gang er det ikke bare symbolpolitik. Det er en underminering af demokratiet.

Vores Demokrati er afhængig af disse uafhængige vagthunde. Det kom alligevel som en overraskelse, at den tidligere regering besluttede at svække Det Økonomiske Råd ved at gennemtvinge en udflytning til Horsens. Vismandsinstitutionen har til opgave at præsentere samfundet for ofte barske økonomiske sandheder og i at have modet til at sige regeringer med et stort embedsapparat i ryggen midt imod. Det kræver, at de kan rekruttere de bedste økonomer til opgaven.

En undersøgelse blandt medarbejderne i Det Økonomiske Råds sekretariat viste, at kun tre ud af 37 medarbejdere vil med til Horsens.

- Langt de fleste af medarbejderne vil stoppe deres ansættelse i De økonomiske Råd og i stedet finde andet arbejde i København. Hvis medarbejderne forsvinder, så forsvinder grundlaget for at lave analyser og kontrolvurderinger af de offentlige finanser også. Så kan vi ikke levere det produkt, vi skal ifølge lovgivningen – og så må vi lade være med at lave vismandsrapporter i en periode, siger Michael Svarer.

Michael Svarer er selv professor ved Aarhus Universitet, hvor afstanden til Horsens er til at overskue. Alligevel mener han, at det bliver svært at erstatte de økonomer, der ikke vil med til Horsens.

- Vores medarbejdere er økonomer med speciale indenfor nationaløkonomi. 90 procent af dem er uddannet på Københavns Universitet. Desuden har mange af vores ansatte erfaring fra centraladministrationen. Det er folk, der tidligere har været ansat i finansministeriet, økonomiministeriet og Nationalbanken. Det er højt specialiserede folk, som jeg tror, at det vil blive svært at rekruttere i Horsens, siger han til dagspressen.

Den tidligere regering var fuldstændig klar over - inden de traf beslutningen - at aktionen med at flytte det Økonomiske Råd ville betyde en kraftig svækkelse. Men den forrige regering burde ikke have imødekommet centraladministrationens ønsker om at svække det Økonomiske Råd. I dag har vi særligt brug for at kunne træffe de rigtige beslutninger om indsatsen for klimaet og forbedre velfærden for de mest udsatte, og her kan Det Økonomiske Råd kvalificere debatten.

Venstre burde forsvare vores demokrati – og vi andre burde ikke stiltiende se på, at demokratiet på denne måde blev undermineret. Det er en trist dag for Venstre og for os alle sammen. Vores nye regering bør have modet til omgøre denne beslutning.

Vi så, hvordan den tidligere Venstre ledede regering valgte at udskifte formanden for Klimarådet efter flere kontroverser mellem Klimarådet og daværende miljøminister. Vragningen af Peter Birch Sørensen vakte stor opsigt i forskerkredse, da Birch Sørensen var kendt som den absolut bedste faglige kompetence på området. Venstres klimaordfører Thomas Danielsen udtalte, at der længe i Venstre havde været mistillid til Peter Birch Sørensen og Klimarådet, og at man ville rette op på det ved at udskifte formanden. Men handlingen kan skade Klimarådets uafhængighed, netop når vi har allermest brug for uafhængig rådgivning til at kunne træffe de bedste beslutninger. Måske vil de fremtidige formænd for rådgivende videnstunge institutioner så som Klimarådet og Det Økonomiske Råd osv. have denne erfaring in mente og dermed koordinere den "uafhængige" rådgivning med den siddende regering. Det vil være til stor skade for os alle sammen.

Med venlig hilsen

Mogens Nygaard Christoffersen,
Tordenskjoldsgade 31
1055